



## 7

### Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman 2018 toteutumisen arviointi Helsingissä

HEL 2019-001361 T 11 00 03

#### Päätösehdotus

Ympäristö- ja lupajaosto päättää hyväksyä Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman 2018 toteutumisen arvioinnin liitteineen.

#### Esittelijän perustelut

Eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) säädetään kunnan velvollisuudesta laatia eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelma perustuen ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen valvontaohjelmaan. Helsingin kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyi 24.11.2017, 4 §, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman osana Helsingin kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2015–2019 päivitystä vuodelle 2018. Toteutumisen arviointi on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 31.3.2019 mennessä.

#### Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan resurssit

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävät ovat valtion korvaamia, kunnalle määrättyjä tehtäviä. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan on Helsingissä arvioitu vuonna 2018 käytetyn 2,5 henkilötyövuotta. Eläinten hyvinvoinnin valvontaan käytettiin 2,1 htv ja eläinten terveyden valvontaan 0,4 htv. Eläinlääkärien lisäksi valvontaan osallistuu avustavaa henkilökuntaa, jonka kustannuksia valtio ei korvaa. Resursseja on Helsingin väkilukuun ja valtakunnalliseen tasoon nähden niukasti ja uuden viran perustamista on ehdotettu vuosittain. Lisäresursseja ei ole esityksistä huolimatta saatu.

#### Eläinten hyvinvoinnin valvonta vuonna 2018

Eläinten hyvinvoinnin valvonta perustuu eläinsuojelulakiin (247/1996). Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Eläinsuojelulain toteutumista Helsingissä valvovat Helsingin ympäristöpalvelujen kaksi valvontaeläinlääkäriä sekä poliisi.



15.02.2019

Eläinsuojelutarkastuksia tehdään kaupunkilaisten eläinsuojelusäädösten vastaisen eläintenpidon epäilyyn perustuvien ilmoitusten pohjalta. Lisäksi tehdään suunnitelmallista valvontaa laajaa tai ammattimaista eläintenpitoa harjoittaviin kohteisiin kuten talleihin ja eläinkauppoihin. Tyypillisesti eläinsuojeluilmoitukset koskevat koirien ulkoilutuksen puutetta tai eläinten muuten huonoa hoitoa, eläinten eläinlääkärihoidosta huolehtimatta jättämisestä, koirien liiallista yksinoloa ja haukkumista sekä eläinten aiheuttamia hajuhaittoja, joiden taustalla voi olla vakaviakin eläinsuojelullisia puutteita.

Säännöllisen valvonnan valvontakohteita on Helsingissä 55, joista hevosalleja on 16, lemmikkieläimiä myyviä eläinkauppoja 9 ja lemmikkieläinhoitoloita tai päivähoitoloita kuusi. Varsinaisia tuotantoeläintiloja Helsingissä on ainoastaan yksi. Lisäksi Helsingin kaupungilla on kaksi kotieläinpihaa, joissa pidetään tuotantoeläimiä. Vuosittain Helsingissä järjestetään viidestä kymmeneen eläinlupailua tai muuta valvontaa vaativaa eläintapahtumaa. Helsingissä arvioidaan olevan noin 70 000 – 80 000 lemmikkieläintä (koirat, kissat, muut pienikokoiset seura- ja harrastuseläimet).

#### Eläinsuojelutarkastukset

Vuoden 2018 aikana Helsingin valvontaeläinlääkärit tekivät 325 eläinsuojelutarkastusta, joista 254 oli ilmoitukseen perustuvia tarkastuksia yksityisissä asunnoissa tai löytöeläintalolla, uusintatarkastuksia 56 ja suunnitelmallisia tarkastuksia 15. Eläinsuojelutarkastusten määrä pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2017. Tarkastukset tehdään pääasiassa ennalta ilmoittamatta, joten osassa kohteista tarkastus jäi pelkäksi yritykseksi. Tällaisia tarkastusyrityksiä tehtiin noin 200 kappaletta. Tarkastusyritysten yhteydessä kohteeseen jätetään aina yhteydenottopyyntö. Liitteen kuvassa 1 on esitetty eläinsuojelutarkastusten määrän kehitys vuosina 2015-2018.

Löytöeläintalolle päätyneitä eläimiä koskevia eläinsuojelupäätöksiä valvontaeläinlääkärit tekivät yhteensä 68. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi poliisin löytöeläintalolle yksityisistä asunnoista tuomat eläimet, joita omistaja ei ole noutanut.

Ilmoitusten perusteella tehdyissä tarkastuksissa valtaosa tarkastuksista kohdistui talouksiin, joissa on koiria (75 %) tai kissoja (18 %). Muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tai hevosten osuus tarkastuksista oli 7 %. Useassa tarkastuskohteessa oli useampi eläin tai useita eläinlajeja.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia valvontaeläinlääkärit tekivät 15. Tarkas-



15.02.2019

tuksia tehtiin viiteen kissa- tai koirahoitolaan sekä yhteen eläinkauppaan. Suunnitelmallisia tallitarkastuksia tehtiin yhdeksään hevostalliin. Suunnitelmallisen tallitarkastuksen ohessa tehtiin aluehallintoviraston pyynnöstä hevosten lääkekirjanpidon tarkastus. Suunnitelmallisilla tarkastuksilla todettiin määräyksen antamiseen johtavia epäkohtia vain yhdessä kohteessa ja neuvontaa annettiin kahdelle toimijalle. Säännöllisen valvonnan kohteita ei ole tarkoituksenmukaista tarkastaa joka vuosi, vaan ne voidaan riskiperusteisesti tarkastaa 1-3 vuoden välein. Aluehallintovirasto on laatinut riskiluokitusmallin hevostallien valvontaan ja malli on käytössä helsinkiläisten tallien valvontatarpeen arvioimisessa.

#### Toimenpiteet

Yhteiskunnalliset ongelmat heijastuvat eläinsuojelutyöhön. Eläinsuojelullisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin vuonna 2018 noin joka toisella tarkastuksella (51 %). Vastaava luku vuonna 2017 oli 41 % ja 2016 48 %. Noin joka kolmannella tarkastuksella (32 %) annettiin eläinsuojelulain 42 §:n mukaisia määräyksiä tai kieltoja epäkohtien korjaamiseksi ja joka viidennellä tarkastuksella (19 %) ryhdyttiin eläinsuojelulain 44 § mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kiireellisiä toimia ovat mm. tilapäinen hoidon hankkiminen eläimelle tai uudelleensijoitus. Lisäksi lievempien eläinsuojelullisten epäkohtien johdosta annettiin neuvoja ja ohjeita. Liitteen kuvassa 2 on esitetty eläinsuojelutarkastuksilla tehdyt toimenpiteet vuosina 2015-2018.

Tavallisimpia määräyksiä tai kieltoja aiheuttaneita epäkohtia olivat eläinten puutteellinen perushoito kuten puutteellinen ruokinta ja juotto, liikunnan saanti, eläinlääkärin hoito sairaille, pitopaikan puhtaus sekä turvallisuuden laiminlyönti. Kiireellisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin, jos eläin oli hylätty tai omistaja oli vakavasti laiminlyönyt velvoitteensa huolehtia eläimestä ja pitopaikasta eläimen lajinomaisten tarpeiden vaatimalla tavalla. Kiireitoimenpiteiden runsauteen vaikuttivat lemmikkinsä hylänneet tai äkillisesti sairaalaan joutuneet sekä poliisin kiinni ottamat omistajat. Taloudellinen lama heijastuu myös eläinten hoitoon: eläintä ei ole varaa viedä eläinlääkärille tai trimmaukseen.

Piittaamattomuuteen ja törkeään huolimattomuuteen viittaavista eläinsuojelurikkomusepäilyistä tehdään poliisille erillinen esitutkintapyyntö. Esitutkintapyyntöjä tehtiin vuonna 2018 17 kpl. Ympäristöpalvelujen eläinlääkärit toimivat lisäksi todistajina useissa eläinsuojelurikoksia koskevissa oikeuskäsittelyissä. Vuonna 2018 helsinkiläisille eläinten omistajille langetettiin 5 eläintenpitokieltoa.

#### Yhteistyö



15.02.2019

Helsingin poliisi perusti syksyllä 2018 erityisen eläinsuojelurikoksiin keskittyneen tutkintaryhmän, joka tutkii kaikki Helsingissä tapahtuneet eläimiin liittyvät rikokset. Ryhmä tekee esitutinnan eläinsuojelurikoksissa ja -rikkomuksissa, eläinkuljetusrikkomuksissa, metsästysrikoksissa, eläinten laittomassa maahantuonnissa, salakuljetuksessa ja lainvastaisessa eläinkaupassa, eläinten aiheuttamissa konflikteissa, koira-kuriin liittyvissä rikkomuksissa ja eläintenpitokieltojen rikkomisessa. Yhteistyö ryhmän kanssa on käynnistynyt yhteisillä tapaamisilla ja valvontaeläinlääkäreiden ja poliisien yhteistarkastuksilla. Poliisi voi käynnistää suoraan tarkastuksilla rikostutinnan ja poliisi voi samalla tutkia talous-, vero- tai huumausainerikoksia. Yhteistyö poliisin tutkintaryhmän kanssa tulee tehostamaan eläimiin liittyvien rikosten tutkintaa.

Myös muiden alojen viranomaisyhteistyö toimii entiseen tapaan hyvin. Sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset ottivat aktiivisesti yhteyttä valvontaeläinlääkäriin, ja monia tapauksia ratkottiin eri tahojen yhteistyönä. Yhteistyö myös Suomen eläinsuojeluyhdistysten liiton (SEY), Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen (HESY), yliopistolaisen eläinsairaalan ja Viikin löytöeläintalon kanssa oli vilkasta.

Eläinlääkintähuoltolaki mahdollistaa vaikeiden eläinsuojelutapausten siirron aluehallintovirastolle. Yksittäisiä hankalimpia eläinsuojelutapauksia selviteltiin yhdessä läänineläinlääkärin kanssa.

Valvontaeläinlääkärit antoivat eläinsuojeluun liittyviä haastatteluja ja taustatietoja eri tiedotusvälineille. Lisäksi valvontaeläinlääkärit ovat osallistuneet opetukseen mm. eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa sekä luennoineet muulle ammattikunnalle ja viranomaisille.

## Eläintautivalvonta vuonna 2018

### Eläinten laittoman maahantuonnin valvonta vuonna 2018

Eläinten maahantuontia valvottiin eläintutilain (441/2013) nojalla. Maahantuontivaatimukseen vaikuttavat eläinlaji sekä se, tuodaanko eläin toisesta EU-jäsenvaltiosta vai EU:n ulkopuolisesta valtiosta. Lisäksi vaatimukseen vaikuttaa, tuodaanko eläin kaupallisessa vai ei-kaupallisessa tarkoituksessa.

Helsingin ympäristöpalvelujen valvontaeläinlääkärit tekevät tarkastuksia epäiltäessä eläinten laitonta maahantuontia sekä eläinten laittoman maahantuonnin päätöksissä edellytettyjen veloitteiden noudattamisen varmistamiseksi. Laittomiin maahantuonteihin liittyviä päätöksiä tekevät aluehallintovirasto tai Ruokavirasto (entinen Evira) ympäristöpalvelujen valvontaeläinlääkärin tarkastushavaintojen perusteella. Aluehallintovi-



rasto tekee päätökset EU:n alueelta laittomasti maahantuotujen ja Ruokavirasto EU:n ulkopuolelta laittomasti maahantuotujen eläinten osalta.

Koirien ja kissojen tuontisäädöksillä pyritään estämään ihmisille vaarallisten tautien kuten raivotaudin (rabies) ja heisimatojen aiheuttaman ekinokokkoosin leviämistä Suomeen. Taudit ovat zoonooseja eli eläintauteja, jotka voivat tarttua eläimestä ihmiseen. Eläimen maahantuojalla on velvollinen huolehtimaan, että eläin täyttää maahantuontivaatimukset.

#### Tarkastukset ja toimenpiteet

Ilmoitukset epäilyistä laittomista eläimen maahantuonneista tulivat ensisijaisesti yliopistollisesta eläinsairaalarasta, yksityisiltä eläinklinikoilta tai eläimen Suomessa ostaneelta uudelta omistajalta. Tullin ja aluehallintoviraston tarkastuspyynnöt eläinten laittomien tuontien epäilyistä ovat lisääntyneet erityisesti liittyen kaupalliseen toimintaan. Lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt tarkastamaan Helsingin alueen kaupallisia toimijoita, joita on 13 kpl. Tällaisia toimijoita ovat lähinnä koiria myyntitarkoituksessa maahantuovat henkilöt tai yhdistykset.

Eläinten tuontiepäselvyyksiin liittyen tehtiin 36 tarkastusta ja lisäksi kymmeniä tapauksia selvitettiin asiakirjojen perusteella. Useissa tapauksissa eläimiä oli tuotu useita kerralla. Suurin osa tarkastuksista koski edelleen Virosta tuotuja koiria, joilla ei ollut raivotautirokotusta eikä kasvattajavakuutusta eläimen alkuperästä tai mikrosiru puuttui.

Eviran määräyksestä valvontaeläinlääkärit ottivat myös verinäytteitä rescue-järjestön Venäjältä tuomista koirista, koska joillain koirilla oli rokotusmerkinnöistä huolimatta vakavia puutteita rokotussuojassa. Näytteitä otettiin myös muilla paikkakunnilla. Näytteiden perusteella noin puolella Suomeen Venäjältä tuoduista koirista oli puutteellinen rokotussuoja raivotautia vastaan, mikä osoittaa tuontikoirien aiheuttavan riskin ihmisten terveydelle. Ihmisiä pureneiden rescue-koirien raivotautivastaineiden määritystä varten valvontaeläinlääkärit ottivat myös muutamista koirista verinäytteitä.

#### Eläinten tuonti- ja vientitarkastukset

Ympäristöpalvelujen virkaeläinlääkärit tekevät vientitarkastuksia EU:n ulkopuolelle lähteville lemmikkieläimille sekä EU:n alueella liikkuville hevosille ja sirkuseläimille. Lisäksi tehdään tarvittaessa esimerkiksi lintujen tai rapujen tuontitarkastuksia. Ensisijaisesti eläinten tuojaa tai viejää on vastuussa siitä, että tuonti- ja vientisäädökset täyttyvät. Eläinten tuontiin ja vientiin liittyen annetaan myös ennaltaehkäisevää neuvontaa ja ohjeistusta. Lisäksi Korkeasaaren eläintarhan eläinten vientiin ja



tuontiin liittyvät tarkastukset ja vientitodistukset siirtyivät valvontaeläinlääkäreille vuoden 2018 alusta lähtien.

Ympäristöpalvelujen eläinlääkärit tekivät vuonna 2018 yhteensä 137 eläinten vientitarkastusta, joilla kirjoitettiin vientitodistukset yli 260 eläimelle. Vientitarkastusten määrä on pysynyt ennallaan. Vientitodistuksista osa tehdään suurien tapahtumien, kuten Helsinki International Horse Shown ja Apassionatan yhteydessä

#### Muu eläintautivalvonta

Helsingin alueella on vain muutama tuotantoeläintila, jolla tehdään säännöllistä eläintautivalvontaa. Lisäksi tiloilla voidaan selvittää tautiepäilyjä. Helsinkiläistä kotieläintilaa pidettiin mahdollisena tartunnanlähteenä lapsen EHEC-tartunnalle, minkä vuoksi kotieläintilalla suoritettiin varotoimenpiteitä mahdollisen tartunnan leviämisen estämiseksi sekä otettiin näyttöä ja kartoitettiin mahdollisen taudin leviämistä. Osoitettiin kuitenkin, ettei kotieläintilalla esiintynyt kyseistä tartunnanaiheuttajaa.

Kansainvälinen eläintautitilanne edellytti varautumistoimenpiteitä myös Helsingissä. Erityisesti afrikkalaisen sikaruton esiintyminen Suomen lähialueilla Virossa ja Venäjällä on nostanut varautumistasoa. Valvontaeläinlääkärit selvittivät Helsingin alueen sikojen ulkona pitoa. Keväisin varauduttiin selvittämään muuttolintujen joukkokuolemia korkeapatoogeenisen lintuinfluenssan varalta. Toinen valvontaeläinlääkäri on ns. valtakunnallinen valmiuseläinlääkäri, joka osallistuu säännöllisesti koulutuksiin.

#### Esittelijä

yksikön päällikkö  
Riikka Åberg

#### Lisätiedot

Minna Ristiniemi, kaupungineläinlääkäri, puhelin: +358 9 310 31585  
minna.ristiniemi(a)hel.fi  
Päivi Lahti, valvontaeläinlääkäri, puhelin: + 358 9 310 32076  
paivi.h.lahti(a)hel.fi

#### Liitteet

1 Eläinsuojelutarkastukset ja toimenpiteet

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Otteet



15.02.2019

Asia/7

**Ote**

Etelä-Suomen aluehallintoviras-  
to (Helsingin toimipaikka)

**Otteen liitteet**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai  
täytäntöönpano  
Esitysteksti  
Liite 1

**Tiedoksi**

Elintarviketurvallisuusyksikkö

**Postiosoite**

PL 58235  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
kaupunkiymparisto@hel.fi

**Käyntiosoite**

Viihkaari 2 A  
Helsinki 79  
<https://www.hel.fi/>

**Puhelin**

09 310 1691

**Faksi**

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F106 8000 1200 0626 37

**Alv.nro**

F102012566